

Predgovor

U drugoj polovini XX. veka dva divovska bloka zemalja borila su se za globalnu prevlast u svetu: kapitalizam i socijalizma (komunizam), sa dva društveno-ekonomska i politička sistema, što, međutim, nije imalo veze sa socijalizmom kao teorijom namenjene potlačenim, nego za sticanje novih prirodnih resursa, tržišta i kolonija (robova). Kapitalizam karakteriše slobodno tržište i privatno vlasništvo nad sredstvima za proizvodnju, socijalizam centralno planiranje i državno (društveno) vlasništvo. Jedina prava svrha i interes u borbi dva bloka tokom „hladnog rata“, bio je, kako je to 80'tih godina XX. veka utvrdio profesor Branko Horvat u svojoj epohalnoj knjizi Politička ekonomija socijalizma (za koju je bio kandidat za Nobelovu nagradu), sprečiti pravi socijalistički razvoj u svetu, što treba imati u vidu kada se vodi bilo kakva rasprava o komparativnim ekonomskim sistemima, teorijama i školama.

Danas smo ponovno suočeni sa globalnim zavodenjem jednog novog političkog i društveno-ekonomskog sistema - totalnog američkog liberalnog liberalnog kapitalizma sa kolonijalnom demokratijom, što, opet, nikakve veze nema sa demokratijom, nego samo nastavak borbe za prevlast na svetskim prirodnim resursima, tržištem i novim robovima.

Kada je reč o ekonomiji, makroekonomiji, mezoekonomiji i mikroekonomiji, bezu obzira o kojem se političkom, socijalnom i ekonomskom sistemu radilo, uvek je osnovno pitanje i osnovni problem ovladavanje rezultatima ljudskog rada. U tom smislu, francuska boržoaska revolucija (sloboda, jednakost i bratstvo) trebala je postići ništa manje nego emancipaciju ljudskog rada. Kapitalizam i socijalizam kao teorijski modeli velikih država imaju u vidu ista pitanja (nametnuti se drugima, manjim državama, tako što će se zavladati njihovim resursima), na koji će se način (da li na tržištu-kapitalizam ili planski-socijalizam) vršiti raspodelu i preraspodelu društvenog bogatstva i ko će raspolagati rezultatima ljudskog rada. Teorija i iskustva kapitalizma su nam dobro poznata, dok su nam teorijska znanja i praksa socijalizma manje poznata, što je osnovni razlog da se savremenici apologetski odnose prema ova dva osnovna gledišta.

Ono oko čega više nema velikih razlika jeste da se većina političara i intelektualaca opredeljuje za pluralističko građansko društvo sa svim oblicima ljudskih sloboda i prava, umesto za bilo koji od oblika diktatura. Međutim, ključno je pitanje pred kojim se danas nalaze intelektualci i političari koji deluju u post-socijalističkim (komunističkim), malim i nerazvijenim zemljama ili zemaljama koje se nalaze na samom početku razvoja (nakon ratnih dejstava i razaranja, međunarodnih sankcija, uništavanja materijalne osnove društva posle bombardovanja od strane NATO-a, itd), jeste pitanje izbora društveno-ekonomskog modela. Apologete, kao što je to pravilo jer ne poseduju kritičku distancu i naučno mišljenje, nemaju kritički prikaz i oni su za američki liberalni kapitalizam, na isti onaj način kao što su bili ili su njihovi roditelji bili za sovjetski socijalizam (komunizam), bez obzira kako ga ko i gde nazivao (samoupravni, centralno-planski, sa ljudskim likom, itd).